

Dosarul nr. 2ra-568/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

24 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Cucu Victor, reprezentat de avocatul Zumbreanu Tatiana,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cucu Victor împotriva lui Cazac Mircea și Cazac Marina, intervenient accesoriu Demian Lidia cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost admise apelul declarat de Cazac Mircea și cererea de alăturare la apel depusă de Cazac Marina, a fost casată hotărârea din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost pronunțată o hotărârea nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

constată:

La data de 05 octombrie 2017 Cucu Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cazac Mircea și Cazac Marina cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că a împrumutat Marinei Cazac suma totală de 66 500 de euro pentru necesități familiale (construcția casei de locuit, reparația restaurantului pe care îl administrează soțul pârâtei Cazac Mircea), cu dobânzi lunare pentru fiecare împrumut în parte de la 1% la 3%, pe termen nelimitat, conform recipisei (cu toate sumele împrumutate) întocmite la data de 12 mai 2015, scrisă și semnată personal de Cazac Marina. Prin această recipisă pârâta a confirmat că a împrumutat: la data de 01 iunie 2007 suma de 5000 de euro, cu o dobândă de 3 % lunar; la 25 octombrie 2006 suma de 10 000 de euro cu o dobândă de 3% lunar; la 19

mai 2007 - 10 000 de euro cu o dobândă de 3 % lunar; la 01 iulie 2008 - 10 000 de euro cu o dobândă de 2 % lunar; la 18 februarie 2009 - 25 000 de euro cu o dobândă de 1 % lunar; la 23 octombrie 2009 - 6 500 euro, cu o dobândă de 1 % lunar.

A invocat că la 18 mai 2017, au convenit cu pârâta Cazac Marina să reducă la minim datoria la dobânzile lunare acumulate, de la 3% și 2% la 1% pentru toate împrumuturile, în speranța că ultima va restitui împrumutul și dobânzile în vara anului 2017. În acest sens, la 18 mai 2017 a fost întocmită de către pârâtă o nouă recipisă de confirmare a datoriei de bază în sumă totală de 66 500 de euro și de rectificare a dobânzii, care urma să fie achitată doar din calculul de 1 % lunar pentru fiecare sumă împrumutată și anume: suma de 5000 de euro împrumută la 01 iunie 2007 cu o dobândă de 1 % lunar; 10 000 euro de la 25 octombrie 2006 cu o dobândă de 1 % lunar; 10 000 de euro de la 19 mai 2007 cu o dobândă de 1 % lunar; 10 000 de euro de la 01 iulie 2008 cu o dobândă de 1 % lunar; 25 000 de euro de la 18 februarie 2009 cu o dobândă de 1 % lunar; 6500 de euro de la 23 octombrie 2009 cu dobânda de 1 % lunar.

Reclamantul a susținut că, după întocmirea ultimei recipise, Cazac Marina, în contul stingerii parțiale a dobânzii pentru împrumutul din 25 octombrie 2006, a achitat 10 000 de euro.

A menționat că la momentul înaintării acțiunii, datoria pârâtei constituia suma de 131 225 de euro, care se compune din: datoria de bază în sumă totală de 66 500 de euro și datoria la dobânzile lunare, neachitate în termen, în sumă totală de 64 725 de euro.

Cucu Victor a precizat că, potrivit informației preluate de pe site-ul Băncii Naționale a Moldovei, media ratei de bază pentru perioada 06 octombrie 2006 - 01 octombrie 2017, perioadă în care au fost acordate și utilizate împrumuturile, a constituit 11,05 % anual ($486 \% \text{ (suma totală)} / 44 \text{ rate} = 11,05\%$). Astfel, dobânda de 1 % lunar stabilită de părți, indicată în ultima recipisă, este într-o relație rezonabilă cu rata BNM.

Reclamantul a mai invocat că, în recipisă nu sunt indicate datele de restituire a împrumuturilor, acestea fiind acordate inițial pe un termen nelimitat. În conformitate cu art. 871 alin. (4) din Codul civil, la data de 15 iunie 2017 în adresa pârâtei Cazac Marina au fost expediate notificări la domiciliu și la serviciu, cu solicitarea de a restitui suma împrumutată de 66 500 de euro, conform recipisei, precum și suma dobânzilor lunare neachitate, până la data de 16 iulie 2017. Cu toate că notificările au fost recepționate la 19 iunie 2017 și 21 iunie 2017, acestea au fost lăsate fără răspuns. La 10 august 2017, în adresa pârâtei au fost expediate suplimentar somații, în scopul soluționării acestei situații pe cale amiabilă, fiind rugată repetat să restituie suma împrumutului, precum și dobânzile lunare neachitate, până la data de 01 septembrie 2017, însă, în termenul acordat datoria nu a fost achitată.

Totodată, reclamantul a afirmat că suma împrumutată de unul dintre soți pentru necesitățile comune se restituie în mod solidar de către ambii soți.

A solicitat încasarea în mod solidar din contul Marinei Cazac și a lui Mircea Cazac a datoriei în mărime totală de 131 225 de euro, precum și a cheltuielilor de

judecată compuse din 5000 de lei pentru asistență juridică, 2288,12 lei pentru executorul judecătoresc întru asigurarea acțiunii, 25 000 lei taxa de stat, 486,7 euro cheltuieli de transport, în legătură cu deplasarea reclamantului la ședințele din 09 octombrie 2018 și 21 noiembrie 2018 din Franța în Republica Moldova.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 octombrie 2018, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Demian Lidia.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă integral și a fost încasată, în mod solidar, de la Cazac Marina și Cazac Mircea în beneficiul lui Cucu Victor suma de 66 500 de euro cu titlu de datorie, suma de 64 725 de euro cu titlu de dobândă contractuală, suma de 486,7 euro cu titlu de cheltuieli de transport, în total 131 711,70 de euro, în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei la ziua executării hotărârii, precum și 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, 2288,12 lei – cheltuieli de executare și 25 000 de lei – taxă de stat, în total 32 288,12 lei.

La 24 decembrie 2019 Cazac Mircea a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral, ca neîntemeiată.

La 24 decembrie 2019 Cazac Marina a depus cerere de alăturare la apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelul declarat de Cazac Mircea și cererea de alăturare la apel depusă de Cazac Marina, a fost casată hotărârea din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost pronunțată o hotărârea nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat în mod solidar de la Cazac Marina și Cazac Mircea în beneficiul lui Cucu Victor suma de 10 000 de euro cu titlu de datorie, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al BNM la ziua executării hotărârii și suma de 6001,8 lei cu titlu de taxă de stat proporțional pretențiilor admise. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 23 decembrie 2020 Cucu Victor, reprezentat de avocatul Zumbreanu Tatiana, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, cu încasarea în mod solidar din contul Marinei Cazac și a lui Mircea Cazac în beneficiul său a taxei de stat în sumă de 12 500 de lei achitată la depunerea recursului.

În motivarea recursului s-a invocat aprecierea în mod arbitrar de către instanța de apel a probelor prezentate la dosar.

Recurentul a susținut că datoria solicitată la depunerea acțiunii în mărime de 131 225 de euro, a fost calculată în temeiul ultimei recipise întocmite la 18 mai 2017. Astfel, dobânda de 1 % lunar stabilită de părți în această recipisă, este într-o relație rezonabilă cu rata de bază a BNM. Abia după întocmirea recipisei din 18 mai 2017,

intimații au achitat la 06 iunie 2017 suma de 10 000 de euro, în contul stingerii parțiale a dobânzii pentru împrumutul din 25 octombrie 2006.

Consideră că instanța de apel eronat a concluzionat precum că dânsul nu este în drept să solicite încasarea sumelor pretinse în temeiul recipiselor care le invocă, întrucât nu ar fi parte a raportului juridic. Or, intimata Marina Cazac în fiecare recipisă a indicat faptul că ia bani în împrumut anume de la Cucu Victor, respectiv, este subiect al raportului juridic material litigios de împrumut. Mai mult ca atât, instanța de apel a ignorat că intimata recunoaște expres în referință că a luat cu împrumut suma de 66 500 de euro și că a scris și semnat toate recipisele anexate la dosar.

A menționat că suma împrumutată familiei Cazac de 66 500 de euro, îi aparținea lui cu drept de proprietate, fapt constatat de către instanța de apel, însă ignorat ulterior la emiterea soluției. La fel, instanța de apel a ignorat declarațiile Lidiei Demian, care a transmis o parte din bani la rugămintea lui intimatei Cazac Marina.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 20 octombrie 2020.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la data de 11 decembrie 2020 (f.d. 42, volumul II), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la data de 23 decembrie 2020, este în termen.

La 03 martie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților Cazac Mircea și Cazac Marina și a intervenientului accesoriu Demian Lidia, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 77-81, volumul II).

La 16 martie 2021 Demian Lidia a depus referință, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe. Intervenientul accesoriu a menționat că în cazul împrumuturilor în litigiu, intimata Cazac Marina lua bani anume de la Cucu Victor, fratele dânzei, fapt consemnat expres în recipise. În total, Cazac Marina și Cazac Mircea au luat de la Cucu Victor cu împrumut suma de 66 500 de euro la procent. O parte din sumă Cucu Victor personal i-a înmănat Marinei Cazac, iar, o parte din banii lui Cucu Victor împrumutați intimaților, la rugămintea și cu acordul lui, care pleca la lucru în Franța, au fost transmiși de la recurent la intimați prin intermediul dânzei. Cucu Victor îi spunea de unde să ia banii, dânsa se ducea în casa lui și îi transmiteau soților Cazac, care sunt cumătrii lor. Intimații nu au solicitat de la dânsa să prezinte procura cu împuternicirea de a le transmite banii recurentului.

Intimații Cazac Mircea și Cazac Marina nu au depus referință.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 19 mai 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că potrivit recipisei, prezentată în original, semnată de Cazac Marina, pe care nu este indicată data întocmirii acesteia, ultima a menționat că ia cu împrumut de la Cucu Victor 5000 de euro la data de 01 iunie 2007, 10 000 de euro la 25 octombrie 2006 și 10 000 de euro la 19 mai 2007, cu 3 % lunar pe termen liber (f.d. 119, volumul I).

Prin recipisa din 01 iulie 2008, anexată în original, Cazac Marina a luat cu împrumut de la Cucu Victor 10 000 de euro, cu 2 % lunar (f.d. 120, volumul I).

Potrivit recipisei din 18 februarie 2009, anexată în original, Cazac Marina a luat cu împrumut de la Cucu Victor suma de 25 000 de euro, pe un termen de 2 ani (f.d. 118, volumul I).

La 23 octombrie 2009, Cazac Marina a luat cu împrumut de la Cucu Victor 6500 de euro, în acest sens fiind întocmită o recipisă, prezentată în original (f.d. 119, volumul I).

Conform recipisei anexată în original, fără dată, Cazac Marina a indicat că „ia cu împrumut de la Cucu Victor suma de 5000 de euro la data de 01 iunie 2007, 10 000 de euro la 25 octombrie 2006, 10 000 de euro la 19 mai 2007 cu 3 %, 10 000 de euro la 01 iulie 2008 cu 2 %, 25 000 de euro la 18 februarie 2009 cu 1 %, 6500 de euro la 23 octombrie 2009 cu 1 %, suma totală de 66 500 de euro” (f.d. 13, volumul I).

Potrivit explicațiilor lui Cucu Victor, această recipisă a fost întocmită la 12 mai 2015, Marina Cazac confirmând prin aceasta că a luat cu împrumut: la data de 01 iunie 2007 suma de 5000 de euro, cu o dobândă de 3 % lunar; la 25 octombrie 2006 suma de 10 000 de euro cu o dobândă de 3% lunar; la 19 mai 2007 - 10 000 de euro cu o dobândă de 3 % lunar; la 01 iulie 2008 - 10 000 de euro cu o dobândă de 2 % lunar; la 18 februarie 2009 - 25 000 de euro cu o dobândă de 1 % lunar; la 23 octombrie 2009 - 6 500 euro, cu o dobândă de 1 % lunar.

Reclamantul a susținut că ulterior, la 18 mai 2017, au convenit cu pârâta Cazac Marina să reducă la minim datoria la dobânzile lunare acumulate, de la 3% și 2% la 1% pentru toate împrumuturile.

În acest sens a fost întocmită de către Cazac Marina o nouă recipisă de confirmare a datoriei de bază în sumă totală de 66 500 de euro și de rectificare a dobânzii, care urma să fie achitată doar din calculul de 1 % lunar pentru fiecare sumă împrumutată și anume: suma de 5000 de euro împrumută la 01 iunie 2007 cu o dobândă de 1 % lunar; 10 000 euro de la 25 octombrie 2006 cu o dobândă de 1 % lunar; 10 000 de euro de la 19 mai 2007 cu o dobândă de 1 % lunar; 10 000 de euro de la 01 iulie 2008 cu o dobândă de 1 % lunar; 25 000 de euro de la 18 februarie 2009 cu o dobândă de 1 % lunar; 6500 de euro de la 23 octombrie 2009 cu dobânda de 1 % lunar. Această recipisă a fost prezentată în original (f.d. 15, volumul I).

Pe parcursul examinării cauzei reprezentantul reclamantului și intervenientul accesoriu Demian Lidia, sora lui Cucu Victor, au explicat că prima sumă împrumutată a fost înmănată personal de către Cucu Victor, iar, celelalte sume Cazac Marina le primea personal de la Damian Lidia (o sumă a fost adusă de fiica ultimei și înmănată Marinei Cazac la Chișinău), ultima de fiecare dată îl contacta pe Cucu Victor și acesta își exprima acordul la transmiterea banilor către Cazac Marina.

Prin notificarea din 15 iunie 2017, Cucu Victor a solicitat Marinei Cazac să achite datoria în mărime de 138 380 de euro, compusă din datoria de bază în sumă totală de 66 500 de euro și datoria la dobânzile lunare în sumă totală de 71 880 de euro, până la data de 16 iulie 2017. Notificarea a fost recepționată de către Marina Cazac la 21 iunie 2017 (f.d. 17-18 volumul I).

Iar, prin notificarea din 10 august 2017, Cucu Victor a solicitat Marinei Cazac să achite datoria în mărime de 139 810 euro, compusă din datoria de bază în sumă totală de 66 500 de euro și datoria la dobânzile lunare în sumă totală de 73 310 de euro, până la data de 01 septembrie 2017. Notificarea a fost recepționată de către Marina Cazac la 22 august 2017 (f.d. 20-21 volumul I).

În cererea de chemare în judecată, Cucu Victor a afirmat că după întocmirea ultimei recipise, Cazac Marina a achitat doar suma de 10 000 de euro, în contul stingerii parțiale a dobânzii pentru împrumutul din 25 octombrie 2006, în acest sens fiind prezentată copia recipisei din 06 iunie 2017, în care reclamantul indică că a recepționat de la Cazac Marina suma de 10 000 de euro în contul stingerii dobânzii (f.d. 86, volumul I).

Astfel, la data înaintării acțiunii, datoria pârâtei constituia suma de 131 225 de euro, compusă din: datoria de bază în sumă totală de 66 500 de euro și datoria la dobânzile lunare, neachitate în termen, în sumă totală de 64 725 de euro.

Înaintând prezenta acțiune, Cucu Victor a solicitat încasarea în mod solidar din contul Marinei Cazac și a lui Mircea Cazac a datoriei în mărime totală de 131 225 de euro și a cheltuielilor de judecată compuse din 5000 de lei pentru asistență juridică, 2288,12 lei pentru executorul judecătoresc întru asigurarea acțiunii, 25 000 lei taxa de stat, 486,7 euro cheltuieli de transport, în legătură cu deplasarea reclamantului la ședințele din 09 octombrie 2018 și 21 noiembrie 2018 din Franța în Republica Moldova.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasând, în mod solidar, din contul Marinei Cazac și a lui Mircea

Cazac în beneficiul lui Cucu Victor suma de 66 500 de euro cu titlu de datorie, suma de 64 725 de euro cu titlu de dobândă contractuală, suma de 486,7 euro cu titlu de cheltuieli de transport, în total 131 711,70 de euro, în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei la ziua executării hotărârii, precum și 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, 2288,12 lei – cheltuieli de executare și 25 000 de lei – taxă de stat, în total 32 288,12 lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Cazac Mircea și cererea de alăturare la apel depusă de Cazac Marina, a ajuns la concluzia temeiniciei acestora, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat în mod solidar de la Cazac Marina și Cazac Mircea în beneficiul lui Cucu Victor suma de 10 000 de euro cu titlu de datorie, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al BNM la ziua executării hotărârii și suma de 6001,8 lei cu titlu de taxă de stat proporțional pretențiilor admise, în rest, acțiunea fiind respinsă ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a emis o decizie nemotivată și contradictorie.

În conformitate cu 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 din Codul de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

În decizia contestată, instanța de apel a indicat că pe parcursul examinării cauzei, a fost constatată existența mai multor recipise, potrivit cărora Marina Cazac a luat cu împrumut mai multe sume de bani de la Cucu Victor. Astfel, atât la examinarea cauzei în fond, cât și în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, s-a constatat, inclusiv prin audierea CD-ului cu înregistrările ședințelor în instanța de fond, că doar suma de 10 000 de euro, în anul 2006, a fost transmisă personal de către Cucu Victor, restul sumelor fiind transmise de către Demian Lidia, la solicitarea lui Cucu Victor și a Marinei Cazac, întrucât Cucu Victor nu era în țară, fapt recunoscut de către intervenientul accesoriu Demian Lidia, cât și de către avocatul Zumbreanu Tatiana.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a conchis că prima instanță greșit a dispus admiterea integrală a acțiunii, constatând la examinarea cauzei cu certitudine că, reclamantul Cucu Victor nu a transmis sumele de bani indicate în recipise Marinei Cazac și lui Mircea Cazac. Respectiv, Cucu Victor nu este în drept să solicite încasarea sumelor pretinse, or, ca părți ale raporturilor juridice în temeiul recipiselor invocate, pot fi doar Cazac Marina și Demian Lidia, Cucu Victor nefiind parte a contractului de împrumut.

În contextul celor expuse, instanța de apel a constatat netemeinicia acțiunii în partea încasării sumelor cu titlu de împrumut în temeiul recipiselor din 01 iunie 2007 cu suma de 5 000 de euro, 19 mai 2007 - 10 000 de euro, 01 iulie 2008 - 10 000 de

euro, 18 februarie 2009 - 25 000 de euro și 23 octombrie 2009 cu suma de 6 500 de euro, deoarece aceste sume au fost transmise de către Damian Lidia și nicidecum de către reclamantul Cucu Victor, ultimul neprezentând probe care să confirme faptul că a împuternicit-o pe Damian Lidia de a încheia contracte din numele său.

Conform art. 867 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Se reține că, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar, ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate. Contractul de împrumut este un contract consensual, fiind valabil încheiat la momentul realizării acordului de voință asupra tuturor condițiilor esențiale.

Important este că, deoarece contractul este translativ de proprietate, împrumutătorul trebuie să aibă capacitatea, respectiv, să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru actele de dispoziție și să fie proprietarul bunului care formează obiectul contractului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, în decizia contestată, instanța de apel a reținut că recurentul Cucu Victor a confirmat proveniența banilor, sumele de bani împrumutate, care au fost transmise de către Demian Lidia, aparținând recurentului.

Respectiv, instanța de apel a indicat că, Cucu Victor este proprietarul sumelor de bani care formează obiectul recipiselor din 01 iunie 2007 în sumă de 5 000 de euro, 19 mai 2007 - 10 000 de euro, 01 iulie 2008 - 10 000 de euro, 18 februarie 2009 - 25 000 de euro și 23 octombrie 2009 - 6 500 de euro, în toate recipisele Cazac Marina menționând că ia cu împrumut sume de bani de la Cucu Victor.

Prin urmare, sunt neclare și contradictorii concluziile instanței de apel, care, pe de o parte, a constatat că împrumutătorul este proprietarul bunurilor care formează obiectul contractelor, iar, pe de altă parte, a indicat că, unica sumă care a fost luată cu împrumut de la Cucu Victor este de 10 000 de euro la 25 octombrie 2006.

Actul judecătoresc trebuie să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European), pe când la caz, circumstanțele invocate incontestabil indică la examinarea superficială a cauzei.

Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța

judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Totodată, instanța de recurs reține că, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, intimatul Cazac Mircea a declarat în ședința de judecată că suma reală luată cu împrumut este de aproximativ 20 000 de euro, restul sumelor scrise în recipise fiind dobânzi (f.d. 140 verso, volumul I).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că atât prima instanță, cât și instanța de apel, nu au verificat și apreciat argumentele lui Cazac Mircea precum că suma de 46 500 de euro, primită cu împrumut conform recipiselor prezentate, ar fi de fapt dobânzi și nu împrumut, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica aceste explicații, mai mult, la materialele cauzei lipsește CD-ul cu înregistrările audio ale ședințelor când Cazac Mircea a dat explicații și a răspuns la întrebări, în procesul-verbal fiind inserat doar rezumatul acestor explicații (f.d. 139-140, 142 verso-143, volumul I).

Circumstanțele enunțate sunt apreciate drept o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, motiv din care decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu restituirea cauzei spre rejudecare.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătorec, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Cucu Victor, reprezentat de avocatul Zumbreanu Tatiana.

Se casează integral decizia din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cucu Victor împotriva lui Cazac Mircea și Cazac Marina, intervenient accesoriu Demian Lidia cu privire la

încasarea datoriei, dobânzii și cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic